

Vammaisfoorumi ry
Handikappforum rf
Finnish Disability Forum

Vammaisfoorumin kirje kunnille ja kunnallisille vammaisneuvostoille hyvinvointialueen vammaisneuvoston ehdokasasetteluun ja valintaan liittyen

Vammaisneuvosto on kuntalain 27 §:ssä määritelty vaikuttamistoimielin, jonka tehtävänä on varmistaa, että vammaisten henkilöiden ääni kuuluu kunnallisessa päätöksenteossa. Kuntalaki edellyttää, että vammaisilla henkilöillä sekä heidän omaisillaan ja järjestöillään tulee olla vammaisneuvostossa riittävä edustus. Myös hyvinvointialuelaki 32 § edellyttää vammaisneuvoston asettamista hyvinvointialueille. Lain mukaan hyvinvointialueen vammaisneuvostolle tulee antaa mahdollisuus vaikuttaa hyvinvointialueen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla vammaisneuvosto arvioi olevan merkitystä vammaisten henkilöiden ja heidän tarvitsemiensa palveluiden kannalta. YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan yleissopimuksen 4 artikla edellyttää, että vammaiset ihmiset ja heitä edustavat järjestöt osallistetaan aktiivisesti kaikessa heitä koskevassa päätöksenteossa. Lisäksi sopimuksen artikla 29 velvoittaa turvaamaan vammaisten henkilöiden osallistumisen yhteiskunnalliseen ja poliittiseen elämään.

Kunnallisen vammaisneuvoston kokoonpanolla on merkitystä paitsi paikallisesti, myös alueellisesti. Laki hyvinvointialueesta määrittelee, että hyvinvointialueen jokaisen kunnan vastaavasta vaikuttamistoimielimestä valitaan vähintään yksi edustaja hyvinvointialueen vammaisneuvostoon. Lisäksi vaikuttamistoimielimiin voidaan valita muita henkilöitä. **Kunnan vammaisneuvoston jäsenten osaaminen, motivaatio ja jäsenten edustamien vammaryhmien monipuolisuus vaikuttavat suoraan siihen, miten vammaisten oikeuksia kyetään edistämään hyvinvointialueen päätöksenteossa. Tämä vuoksi kunnissa on pohdittava huolella, vahvassa yhteistyössä kunnallisen vammaisneuvoston kanssa, kuka kunnan vammaisneuvostosta asetetaan ehdolle hyvinvointialueen vammaisneuvostoon.**

Jotta **hyvinvointialueen vammaisneuvosto** voi hoitaa sille asetetut tehtävät asianmukaisesti, sen valinnassa on noudatettava seuraavia periaatteita:

- Vammaryhmien moninaisuus on tärkeää huomioida kokoonpanossa eri vammaryhmien erityistarpeiden huomioimiseksi. YK:n vammaissopimus määrittelee vammaisuuden pitkäaikaisena ruumiillisena, henkisenä, älyllisenä tai aisteihin liittyvänä vammaana.

- Jäseniksi tulee valita henkilöitä, joilla on kokemusta ja osaamista vammaisuuteen liittyvistä kysymyksistä. Neuvostossa olisi hyvä olla myös itse palveluiden käyttäjiä eri puolilta hyvinvointialuetta.
- Monimuotoisuuden ja edustuksellisuuden huomioimisen varmistamiseksi neuvostoa voidaan tarvittaessa täydentää.
- Valinnassa on kiinnitettävä huomiota jäsenten motivaatioon: heidän on oltava sitoutuneita neuvoston tavoitteisiin ja valmiita tekemään yhteistyötä vammaisten henkilöiden oikeuksien edistämiseksi.
- Mikäli kunnassa on yhdistetty vammais- ja vanhusneuvosto, niin hyvinvointialueen vammaisneuvostoon tulee valita jäsen, jolla on kokemusta ja osaamista vammaisuudesta.
- Vammaisuus voi koskettaa henkilön koko elämänkaarta. Tämän vuoksi vammaisneuvostossa tulisi olla edustettuna eri ikäisiä vammaisia henkilöitä.
- Hyvinvointialue lähettää kuntiin pyynnön nimetä ehdokkaat hyvinvointialueen vammaisneuvoston asettamista varten. Hyvinvointialue voisi pyytää myös useampaa ehdokasta vammaismoninaisuus huomioiden tai kunta voisi ehdottaa useampaa ehdokasta itse. Kun ehdokkaita on useampia, aluehallituksen olisi helpompi asettaa lopullinen kokoonpano vammaismoninaisuus huomioiden.
- Hyvinvointialueen tulisi olla valmis päivittämään hallintosääntöään tai vammaisneuvoston toimintasääntöä, jos vammaisneuvoston toimiva kokoonpano sitä edellyttää.

Kunnat ja hyvinvointialueet voivat hyödyntää Vammaisfoorumin ja sen jäsenjärjestöjen asiantuntemusta, jotta hyvinvointialueiden vammaisneuvostoista tulee toimivia, ja ne voivat uudella toimikaudellaan edistää vammaisten ihmisten oikeuksia mahdollisimman vaikuttavasti.

Vammaisfoorumi ry

varapuheenjohtaja Maija Aatelo

pääsihteeri Anni Kyröläinen

Lisätiedot:

pääsihteeri Anni Kyröläinen p. 045 217 4936 anni.kyrolainen@vammaisfoorumi.fi

asiantuntija Katri Ignatius, p. 041 311 9946, katri.ignatius@vammaisfoorumi.fi

Jakelu:

kunnan vammaisneuvosto

kunnan vammaisneuvoston esittelijänä tai sihteerinä toimivat viranhaltijat

kunnanjohtaja

kunnanvaltuuston puheenjohtaja

kunnanhallituksen puheenjohtaja

tiedoksi:

hyvinvointialueen vammaisneuvosto

hyvinvointialueen vammais- ja sosiaalipalveluista päättävät viranhaltijat

hyvinvointialueen johtaja

aluevaltuuston puheenjohtaja

aluehallituksen puheenjohtaja

Avoin hallinto

Vammaisfoorumi ry on 29 valtakunnallisen vammaisjärjestön yhteistyöjärjestö, jonka tarkoituksena on YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan sopimuksen mukaisesti edistää vammaisten henkilöiden yhdenvertaisen osallistumisen mahdollisuuksia yhteiskunnassa. Vammaisfoorumi edustaa jäsenjärjestöjensä kautta noin 223 000 vammaista ja pitkäaikaissairasta henkilöä. Vammaisfoorumi on myös mukana Euroopan vammaisfoorumin (EDF) toiminnassa.